

Taustatietoa kehittämistoiminnalle ja sen suunnittelulle

Yhteiset

- Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018. <https://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=25902>
- Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:10. <http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/julkaisu/1864597>
- Muutosta liikkeellä -nettisivut www.muutostaliikkeella.fi (+Facebook-kanava)
- Istu vähemmän - voi paremmin! Kansalliset suositukset istumisen vähentämiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2015. <http://www.julkari.fi/handle/10024/126296>
- Liikunnan muutostekijäkortti 2019. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liikunnan-muutostekijakortti/>
- Ministeriöiden tulokortit liikunnasta ja liikkumisesta 2019. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liikunnan-ja-liikkumisen-edistaminen-valtionhallinnossa-ministerioiden-tulokortit/>
- Eri ikäiset yhdessä liikkujan polulla. Katsaus tutkimuksista ja hankkeista 2018. https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/03/eri-ikaiset-liikkujan-polulla_ruutuun.pdf
- Eri-ikäiset yhdessä liikkeelle 2019. https://www.olympiakomitea.fi/uploads/dlm_uploads/2019/10/7e4cd715-eri_ikaiset_yhdessa_liikkeella-julkaisu-2019.pdf

Kansainvälinen

- EU Physical Activity Factsheets <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/data-and-statistics/physical-activity-fact-sheets>
- Euroopan unionin neuvoston suositus monialaisesta terveyttä edistävän liikunnan lisäämisestä (2014). http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.354.01.0001.01.FIN

Lapset ja nuoret

- Tulokortti – Lasten ja nuorten liikunta Suomessa. <https://www.likes.fi/tuloskortti>
- Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016:21.
- Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016:22.
- Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma www.liikkuvavarhaiskasvatus.fi
- Liikkuva koulu -ohjelma www.liikkuvakoulu.fi
- Liikkuva opiskelu -ohjelma <https://liikkuvakoulu.fi/liikkuvaopiskelu>
- Liikunnan edistämisaktiivisuus Liikkuva koulu -ohjelman kouluissa ja oppilaiden liikuntakäyttäytyminen (2019). <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liikunnan-edistamisaktiivisuus-liikkuva-koulu-ohjelman-kouluissa-ja-oppilaiden-liikuntakayttaytyminen/>
- Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/lasten-ja-nuorten-liikuntakayttaytyminen-suomessa-liitu-tutkimuksen-tuloksia-2018/>
- Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien edistäminen. Avustuskäytännöt ja vapaaehtoistoiminnan helpottaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:10.
- Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmäraportti 27.3.2017. http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410845/harrastustakuusta-totta-tyoryhmalta-keinot-mahdollistaa-jokaiselle-lapselle-ja-nuorelle-harrast-1?_101_INSTANCE_3wyslLo1Z0ni_languageId=fi_FI

- Lasten ja nuorten oikeudet liikunnassa ja urheilussa. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 284. http://www.likes.fi/filebank/895-Lasten_oikeudet.pdf
- Miksi murrosikäinen luopuu liikunnasta? Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2013:3. http://www.liikuntaneuvosto.fi/julkaisut/valtion_liikuntaneuvoston_julkaisusarja/miksi_murrosikainen_luopuu_liikunnasta.540.news

Nuoret aikuiset ja aikuiset

- Terveysliikuntasuositukset. <http://www.ukkinstituutti.fi/>
- Vapaa-ajan liikunta ja fyysinen aktiivisuus lisääntyvät Suomessa WHO:n tavoitteen mukaisesti (2019). <http://www.julkari.fi/handle/10024/138483>
- Suomalaisten objektiivisesti mitattu fyysinen aktiivisuus, paikallaanolo ja fyysinen kunto. <https://minedu.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-263-585-3>
- Aikuisväestön liikunnan harrastaminen, vapaaehtoistyö ja osallistuminen 2018. https://kihuenergia.kihu.fi/tuotostiedostot/julkinen/2019_jar_aikuisvest_sel71_85829.pdf
- Liikkuva aikuinen -ohjelma <http://www.liikkuva aikuinen.fi/>
- Liikkuva koulu/Liikkuva opiskelu -ohjelma www.liikkuvakoulu.fi
- Henkilöstöliikuntabarometri 2019. https://www.olympiakomitea.fi/uploads/dlm_uploads/2019/10/311b2af7-henkilostoliikuntabarometri-2019.pdf
- Aktiivinen arki -sivusto. Suomen Olympiakomitea. <https://www.olympiakomitea.fi/aktiivinen-arki/>
- Työmatkaliikunnan edistämisen ohjeita. <https://www.ukkinstituutti.fi/tyomatkaliikunta>
- Korkeakoululiikunnan suositukset 2018. https://oll.fi/assets/uploads/2018/02/Korkeakoululiikunnan_suosituksset-2018_nettiversio.pdf

Ikäihmiset

- Ikiliikkuja-ohjelma <https://www.ikainstituutti.fi/ikiliikkuja/>
- Ikäihmisten liikunnan kansallinen toimenpideohjelma <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75388>
- Ikäinstituutin liikuntasivut: <https://www.ikainstituutti.fi/liikunta-ja-ulkoilu/>

Soveltava liikunta

- Takuulla liikuntaa. Toimintarajoitteisten lasten ja nuorten liikunnan infografiikka ja kyselytutkimus 2019. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/lasten-ja-nuorten-vapaa-aikatutkimus-2018-takuulla-liikuntaa-toimintarajoitteisten-lasten-ja-nuorten-liikunta-infografiikka/> ja <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/takuulla-liikuntaa-kyselytutkimus-toimintarajoitteisten-lasten-ja-nuorten-liikunnan-harrastamisesta-ja-vapaa-ajasta/>
- Valtio soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun edistäjänä. http://liikuntaneuvosto.fi/files/582/Valtio_soveltavan_liikunnan_raportti.pdf
- Soveltavan liikunnan tilanne kunnissa. [http://liikuntaneuvosto.fi/files/587/Soveltavan_liikunnan_tilanne_kunnissa_2017_\(002\).pdf](http://liikuntaneuvosto.fi/files/587/Soveltavan_liikunnan_tilanne_kunnissa_2017_(002).pdf)
- Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia. Soveltavan liikunnan kehittämissuositukset vuosille 2016-2021. <http://www.soveli.fi>

Kunnat

- Suositukset liikunnan edistämiseksi kunnissa. http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1518237
- Liikunnan edistäminen kunnissa. Seurantaraportti 2010-2014. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:18. http://www.minedu.fi/OPM/Julkaissut/2015/liikunnan_edistaminen_kunnissa.html?lang=fi
- TEAvisari. Työkalu kunnille terveyden ja liikunnan edistämistyössä. <http://www.teaviisari.fi>

Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

- All Inn: Towards Gender Balance in Sport -hankkeen työkalut ja materiaalit (2019). https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomi-karkijoukoissa-liikunnan-ja-urheilun-tasa-arvotutkimuksessa
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö valtion liikuntapolitiikassa. Valtion liikuntaneuvoston julkaisu 2016:1. http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/396/VLN_YT_FINAL.pdf
- Euroopan unionin neuvoston päätelmät sukupuolten tasa-arvosta urheilussa (2014). http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.183.01.0039.01.FIN
- Liikunta ja tasa-arvo 2017. Sukupuolten tasa-arvon nykytila liikunta-alalla Suomessa. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160521>
- Työkalu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/sokra/tyokalut/tasan-yhdessa>
- Tasa-arvon valtavirtaistaminen kehittämissuunnitelmissa ja projekteissa. Opas viranomaisten ja projektitoimijoiden käyttöön. http://www.wom.fi/Tasa-arvon_valtavirtaistaminen_opas_2011.pdf
- Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa – painopisteenä harrastamisen hinta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2016:29. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75186>
- Mikä maksaa? Sosioekonomisen taustan yhteys lasten ja nuorten liikuntaan. Valtion liikuntaneuvoston julkaisu 2014:2. http://www.liikuntaneuvosto.fi/julkaisut/valtion_liikuntaneuvoston_julkaisusarja/vln_2014_2_mika_maksaa.591.news
- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä liikunnan ja urheilun parissa. http://www.liikuntaneuvosto.fi/julkaisut/valtion_liikuntaneuvoston_julkaisusarja/
- Eriarvoisuuden kasvot liikunnassa (2020). Liikuntatieteellinen Seura. https://www.lts.fi/media/lts_julkaisut/julkaisut/eriarvoisuuden-kasvot-liikunnassa/eriarvoisuuden-kasvot-liikunnassa-artikkelikokoelma.pdf

Hanketoiminta

- Liikunnan hanketoiminta – ruusut, risut ja suositukset. Liikunnan hyvät käytännöt –hankkeen loppuraportti. <http://www.lts.fi>
- Tietoa liikunnan hankemaailmasta -sivusto. Liikuntatieteellinen Seura. <http://www.lts.fi/tutkimus/lts-hankkeet/liikuntahankkeet/hankkeiden-ja-hyvien-kaytantojen-info>